

روان‌شناسی کودک

مهارت گوش‌دادن کودکان به گفته‌ها و خواسته‌های والدین و مربیان، عامل مهمی در یادگیری آنان می‌باشد و پیشرفت در امور آموزشی و زندگی اجتماعی و رابطه‌ی عاطفی مناسب را به همراه دارد اما متأسفانه برخی کودکان در محیط آموزشگاه و منزل، از این مهارت برخوردار نیستند و در پی آن، با گذشت زمان، دچار آسیب‌های فراوانی می‌گردند که جبران و رفع آن‌ها، وقت و هزینه‌ی زیادی می‌طلبد. در این نوشته چند راهکار که منجر به آموزش و مهارت گوش‌دادن کودکان می‌شود، توصیه می‌گردد:

چرا کودک تان به حرف شما گوش نمی‌دهد؟

- سعی کنیم خواسته‌های مان را به‌صورت رسا و همراه با احترام و محبت بیان کنیم تا نفوذ معنوی خویش را بر کودکان اعمال نماییم، برای نمونه بگوییم: «پسر عزیزم! بیا کمکت کنم تا با هم میز شام را تمیز کنیم.»
- کودکان را عادت دهیم که از رادیو، بیش از تلویزیون استفاده کنند چراکه رادیو در تحریک شنیداری و تقویت مهارت گوش‌دادن، تأثیر به‌سزایی دارد؛ به‌خصوص گوش‌دادن کودکان به داستان‌ها و برنامه‌های کودکانه می‌تواند در مهارت شنیداری‌شان مؤثر باشد.

- به مربیان و پدر و مادران توصیه می‌شود که به‌منظور تقویت مهارت گوش‌دادن، هنگام صحبت کردن، تن و ریتم صدای‌شان را یکنواخت نکنند، بلکه آهنگ صدای‌شان را کم و زیاد کنند تا خستگی شنیداری کودکان، رفع شود.

- بهتر است ابتدا خواسته‌ها و پیام‌های خویش را ساده و کوتاه بیان نموده و سعی کنیم در یک زمان، فقط یک یا دو درخواست از کودکمان داشته باشیم.

زیبایی که با فضیلت همراه نباشد، گل بی‌عطر و بویی را مانده «ویکتور هوگو»

راز دانه‌ی خردل جادویی

زنی که تنها پسرش را از دست داده بود، اندوهگین و افسرده نزد پدر روحانی رفت و گفت: «شما چه دعایی پیشنهاد می‌کنید تا پسرم به زندگی برگردد؟» مرد روحانی به‌جای این که او را از خود براند یا برایش دلیلی بیاورد، گفت: «برو و برای من دانه‌ی خردلی از خانه‌ای بیاور که صاحبانش هرگز اندوهگین نبوده‌اند. ما از آن استفاده می‌کنیم

تا اندوه را از زندگی تو برانیم.»

زن به جست‌وجوی دانه‌ی خردل جادویی رفت.

ابتدا به یک خانه‌ی مجلل و اعیانی رسید؛ در خانه را زد و گفت: «من در جست‌وجوی خانه‌ای هستم که هرگز غم و اندوه را نمی‌شناسد. آیا

غم و اندوه در این خانه جایی دارد؟»

اعضای درون خانه گفتند: «مطمئناً اشتباه آمده‌ای» و تمام اتفاقات تأسف باری که این اواخر برای‌شان رخ داده بود را تعریف کردند؛ زن که خود نیز غمگین بود، آنان را تسلی داد و سپس به جست‌وجوی خانه‌ای رفت که هرگز اندوه را نمی‌شناسد اما به هر خانه‌ای که می‌رسید، داستان‌های غم‌انگیزی می‌شنید.

زن آن‌قدر درگیر کمک به دیگران شد که اندوه خودش را فراموش کرد و بدین ترتیب، راز دانه‌ی خردل جادویی را متوجه شد.

هانیه مرادی
کارشناس شیمی

خواندن یک کتاب داستان کوتاه، تأثیر زیادی در تقویت مهارت گوش‌دادن کودکان دارد.

اگر کودکان بیش‌فعال است، آموزش مهارت گوش‌دادن به او، بسیار سخت و طاقت‌فرساست، بنابراین هیچ‌گاه صبر و حوصله را از یاد نبرید. اگر کودکان را برای خرید به فروشگاه می‌فرستید، فهرست خرید را به دستش ندهید، بلکه ارقام خرید را در یک یا دو مورد محدود کنید و بگذارید در حافظه‌اش بسپارد؛ بدین طریق به‌مرور می‌توان به تقویت مهارت گوش‌دادن او پرداخت.

هیچ‌گاه یک پیام و خواسته را برای کودکان تکرار نکنید؛ تکرار مطالب، عامل مهمی در تضعیف آموزش و مهارت گوش‌دادن اوست. به معلمان گرمای هم توصیه می‌گردد هنگام گفتن املاء - به‌خصوص در پایه‌های بالاتر ابتدایی - کلمات و جملات متن املاء را تکرار نکنند چراکه کودکان عادت می‌کنند تا جمله و خواسته‌ای در زندگی تکرار نشود، قابل اجرا نیست.

تهدید کودکان مبنی بر انجام‌دادن یک عمل، خود عامل مهمی در تضعیف آموزش و یا مهارت گوش‌دادن است زیرا کودک به‌جای این که بیش‌تر روی خواسته‌ی شما تمرکز کند، به عاقبت و عواقب کاری که انجام نداده، فکر می‌کند، بنابراین بهتر است به‌جای تهدید، از شیوه‌ی تشویق استفاده کنید.

به والدین توصیه می‌گردد پیگیر خواسته‌های خویش از کودکان باشند؛ با این کار می‌توانند مهارت گوش‌دادن را در کودکان به‌صورت عادت درآورند.

همواره از سلامت شنوایی کودکان مطمئن شوید چون برخی کودکان به‌دلیل مشکل در فرآیند شنیداری، از مهارت شنیدن، برخوردار نیستند. کاری را از کودکان بخواهید که در حد توان او باشد؛ چرا که کاری که از توان یک کودک خارج است، نتیجه‌ای جز نشنیدن به‌همراه ندارد و با تکرار خواسته‌های شما به این‌صورت، یاد می‌گیرد که نباید به خواسته‌های‌تان گوش فرادهد.

لجبازی، عامل مهم دیگری در تضعیف یادگیری و مهارت گوش‌دادن کودکان می‌باشد؛ بنابراین سعی کنید پیش از هرگونه اقدامی، علت لجبازی کودکان را شناسایی و برطرف کنید.

مکالمه‌ی تلفنی با کودک، روشی برای تقویت و آموزش مهارت گوش‌دادن است چراکه کودک در این روش، بیش از همیشه از حواس شنیداری خود استفاده می‌کند و به‌مرور، مهارت شنیدن را کسب می‌نماید. در پایان، لازم به یادآوری‌ست کودکانی که از مهارت گوش‌دادن برخوردار نیستند، در یادگیری‌های آموزشی، بسیار ضعیف بوده و در روابط اجتماعی‌شان، ناتوان می‌باشند و حتی در بزرگسالی، افرادی که از مهارت گوش‌دادن بی‌نصیب هستند، زندگی‌شان زود متلاشی شده و فقر و طلاق به سراغ‌شان می‌آید.

رشید محمدی لیتکوهی

کارشناس علوم تربیتی